



JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Europaudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 28. august 2020
Kontor: Stats- og Menneskerets-
kontoret
Sagsbeh: HES
Sagsnr.: 2020-0032/06-0122
Dok.: 1574386

Hermed sendes endelig besvarelse af spørgsmål nr. 267 (Alm. del), som Folketingets Europaudvalg har stillet til justitsministeren den 7. juli 2020. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Morten Messerschmidt (DF).

Nick Hækkerup

/

Henrik Skovgaard-Petersen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 267 (Alm. del) fra Folketingets Europaudvalg:

”Som opfølgning på svar på spørgsmål 160 (EUV alm. del 2019-20), forstår ministeren det følgende udtalt af Højesteret ved dom af 6. april 1998 (trykt i Ugeskrift for Retsvæsen 1998, s. 800) pr. 9.6 sådan, at den omtalte EF-retsakt skal være i strid med EU/TEUF traktaten for også at være uden for suverænitetetsafgørelsen i tiltrædelsesloven? ”Danske domstole må [...] anse en EF-retsakt for uanvendelig i Danmark, hvis der skulle opstå den ekstraordinære situation, at det med den fornødne sikkerhed kan fastslås, at en EF-retsakt, der er opretholdt af EF-domstolen, bygger på en anvendelse af Traktaten, der ligger uden for suverænitetetsafgivelsen ifølge tiltrædelsesloven”.”

Svar:

Af besvarelsen af 21. april 2020 af spørgsmål nr. 172 (Alm. del) fra Folketingets Europaudvalg, der blev stillet som opfølgning på besvarelsen af 24. marts 2020 af spørgsmål nr. 160 (Alm. del) fra Folketingets Europaudvalg, fremgår det bl.a., at de beføjelser, som Danmark har overladt til EU, i tiltrædelsesloven (lov nr. 447 af 11. oktober 1972 med senere ændringer) er afgrænset af en traktathenvisning. Det fremgår nærmere bestemt af tiltrædelseslovens § 2, at beføjelser, som efter grundloven tilkommer rigets myndigheder, i det omfang, det er fastsat i de i § 4 nævnte traktater mv., udøves af Den Europæiske Unions institutioner.

Højesteret udtalte i præmis 9.6 i den såkaldte Maastricht-dom (optrykt i Ugeskrift for Retsvæsen 1998, side 800):

”Ved tiltrædelsesloven er det anerkendt, at kompetencen til at prøve lovligheden og gyldigheden af EF-retsakter tilkommer EF-domstolen. Dette indebærer, at danske domstole ikke kan anse en EF-retsakt for uanvendelig i Danmark, uden at spørgsmålet om dens forenelighed med Traktaten har været prøvet af EF-domstolen, og at danske domstole i almindelighed kan lægge til grund, at EF-domstolens afgørelser herom ligger inden for suverænitetetsafgivelsens grænser. Højesteret finder imidlertid, at det følger af bestemmelseskravet i grundlovens § 20, stk. 1, sammenholdt med danske domstoles adgang til at prøve lovens grundlovsmæssighed, at domstolene ikke kan fratages adgangen til at prøve spørgsmål om, hvorvidt en EF-retsakt overskrider grænserne for den ved tiltrædelsesloven foretagne suverænitetetsafgivelse.

Danske domstole må derfor anse en EF-retsakt for uanvendelig i Danmark, hvis der skulle opstå den ekstraordinære situation, at det med den fornødne sikkerhed kan fastslås, at en EF-retsakt,

der er opretholdt af EF-domstolen, bygger på en anvendelse af Traktaten, der ligger uden for suverænitetsafgivelsen ifølge tiltrædelsesloven. Tilsvarende gælder med hensyn til fællesskabsretlige regler og retsprincipper, som beror på EF-domstolens praksis.”

Det bemærkes endvidere, at det netop citerede udsagn blev bekræftet i pkt. 3 i præmisserne til Højesterets dom af 20. februar 2013 i den såkaldte Lisabon-sag (optrykt i Ugeskrift for Retsvæsen 2013, side 1451). Højesteret bemærkede desuden, at skulle der i forbindelse med en retsakt eller retsafgørelse, der konkret og aktuelt berører danske borgere mv., opstå tvivl om, hvorvidt den er baseret på en anvendelse af traktatgrundlaget, som ligger uden for den suverænitetsafgivelse, der følger af tiltrædelsesloven med senere ændringer, vil spørgsmålet kunne undergives den domstolsprøvelse, som er fastslået i afsnit 9.6 i Maastricht-dommen.

Det følger heraf, at der efter dansk ret kan foretages en prøvelse af, om en EU-retsakt, der efter EU-institutionernes (EU-lovgivers og EU-Domstolens) opfattelse har hjemmel i EU's traktatgrundlag, overskrider grænserne for den ved tiltrædelsesloven foretagne suverænitetsafgivelse. Tilsvarende gælder med hensyn til fællesskabsretlige regler og retsprincipper, som beror på EU-Domstolens praksis.

Det bemærkes i øvrigt, at Højesteret ved dom af 6. december 2016 i den såkaldte Ajos-sag (optrykt i Ugeskrift for Retsvæsen 2017, side 824), der ikke handlede om en EU-retsakt, men om princippet om forbud mod forskelsbehandling på grund af alder, som af EU-Domstolen er fastslået som et uskrevet EU-retligt princip på traktatniveau, fastslog, at

”tiltrædelsesloven ikke indeholder hjemmel til i en tvist mellem private at lade det uskrevne princip om forbud mod forskelsbehandling på grund af alder fortrænge den dagældende bestemmelse i funktionærlovens § 2 a, stk. 3, i det omfang bestemmelsen er i strid med forbuddet.”

Højesteret foretog med andre ord en prøvelse efter dansk ret af, hvorvidt tiltrædelsesloven gav hjemmel til at tillægge det uskrevne EU-retlige princip om forbud mod forskelsbehandling på grund af alder direkte (pligtskabende) virkning for en privat part i modstrid med en dansk lovbestemmelse. EU-Domstolen var i den præjudicielle afgørelse i sagen nået frem til, at den nationale domstol efter EU-retten var forpligtet til om nødvendigt at undlade at anvende enhver bestemmelse i national ret, som er i strid med det almin-

delige princip om forbud mod forskelsbehandling på grund af alder, jf. EU-Domstolens dom af 16. april 2016 i sag C-441/14, DI.